

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

22 februarie 2021

mun. Chișinău

Colegiul Penal lărgit al Curții Supreme de Justiție
în componență:

Președinte Iurie Diaconu,
Judecători Liliana Catan, Ion Guzun, Nadejda Toma,
Victor Boico,

a judecat în ședința de judecată, fără citarea părților la proces, recursurile ordinare împotriva sentinței Judecătoriei Chișinău din 4 decembrie 2019 și deciziei Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 22 septembrie 2020, declarate de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Vitalie Călugăreanu și de avocatul Dumitru Marinescu, în numele inculpatei

Glavan Elena XXXXXX.

*instanța de fond: Termenul de examinare,
12.09.2018 – 04.12.2019,
instanța de apel: 21.02.2020 – 22.09.2020,
instanța de recurs: 14.12.2020 – 22.02.2021.*

Asupra recursului menționat, Colegiul Penal lărgit

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău din 4 decembrie 2019, **procesul penal** de învinuire a lui Glavan Elena în săvârșirea infracțiunii prevăzute la art. 361 alin. (1) Cod penal, **a fost încetat, cu liberarea de răspunderea penală, din motivul intervenirii termenului de prescripție.**

2. Instanța de fond a constatat că inculpata Glavan Elena, realizându-și năzuința de a obține pensia de funcționar public, știind cu certitudine că nu a deținut funcția care acordă dreptul la pensie de funcționar public, deținând carnetul de muncă nr. XXXXXX și certificatul nr. 10 din 25.05.2016 prin care se indică că Glavan E. activează în funcția publică de execuție, Consilier clasa I din cadrul Direcției generale pentru statistică a mun. Chișinău, de specialist coordonator, în

luna iunie 2016 a folosit carnetul de muncă și certificatul respectiv, prezentându-le în original la Casa Teritorială de Asigurări Sociale Ciocana, unde a depus cerere de stabilire a pensiei de funcționar public, iar după prelucrarea cererii CTAS Ciocana a stabilit că Glavan E. niciodată nu a deținut funcția publică indicată în carnetul de muncă și în certificatul prezentat.

Instanța a reținut că inculpata nu s-a prezentat la judecată, iar la urmărirea penală a refuzat să dea explicații pe marginea învinuirii.

Totodată, în cadrul cercetării judecătorești vinovăția acesteia în săvârșirea faptei de deținere și folosire a documentelor oficiale false a fost dovedită prin probele administrate, inclusiv: declarațiile martorilor Corj C., Șaragov N. și Fedorcea V.; dosarul de pensionare/personal, pe numele inculpatei Glavan E., în original, în care la fila 53 este anexat certificatul fals nr. 10 din 25.05.2016, prezentat de Glavan E. la depunerea cererii pentru stabilirea pensiei ca funcționar public și copia carnetului de muncă cu funcția de funcționar public în care Glavan E. nu a activat; copia carnetului de muncă cu nr. XXXXXX, eliberat pe numele lui Glavan E.; copia contractului individual de muncă nr. 03 din 03.01.2011, conform căruia Glavan E. este angajată în calitate de specialist anchetator; informația prin care se atestă că carnetul de muncă de tip nou prezentat de inculpată la CTAS Ciocana a fost primit de Pretura Ciocana la 16.04.1998; raportul de expertiză nr. 34/12/1-R-5956 din 20.11.2017, conform căruia inscripțiile de tipar și impresiunea de ștampilă din certificatul nr. 10 din 25.05.2016 au fost aplicate cu folosirea amprentelor computerizate multiplicative cu imprimantă laser, nu a fost aplicată cu clișeul de ștampilă, ci reprezintă o imagine copie a acestei impresiuni, aplicată cu folosirea aparatelor computerizate multiplicative cu imprimantă laser jet color, fapt ce exclude examinarea ei comparativă cu impresiunile de ștampilă rotundă... semnătura din numele șefului Direcției este efectuată nu de Șaragov N., dar de o altă persoană, prin imitare, după o semnătură autentică.

Astfel, acțiunile inculpatei urmează a fi încadrate în baza art. 361 alin. (1) Cod penal, ca **deținerea și folosirea** documentelor oficiale false, care acordă drepturi.

În același timp, este nefondat capătul de acuzare prin care inculpata se învinuiește de **confeccionarea** actelor cu date false prezentate de aceasta la CTAS Ciocana.

Cu toate că originalul certificatul cu date false care este obiectul material confecționat sau realizat a fost anexat la dosar, în cadrul cercetării judecătorești nu s-au cercetat acțiunile inculpatei de confecționare a documentelor, precum și nu s-au cercetat acțiunile altor complici.

Or, în caz de modificare a conținutului documentelor autentice și introducerea în documente a mențiunilor false, aceste ipoteze nu se încorporează în noțiunea de confecționare a documentelor oficiale false, deoarece certificatul și carnetul de muncă cu numerele și datele respective corespund realității, doar datele incluse în aceste acte cu privire la funcția deținută, sunt false.

Potrivit art. 75 alin. (1) Cod penal, persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni ***i se aplică o pedeapsă*** echitabilă în limitele fixate în Partea specială a prezentului cod și în strictă conformitate cu dispozițiile Părții generale a prezentului cod.

Deoarece inculpata a săvârșit o infracțiune ușoară în luna mai 2016, iar din ziua săvârșirii infracțiunii au expirat 2 ani, ***urmează a fi încetat procesul penal, cu liberarea acesteia de răspundere penală*** din motivul expirării termenului de tragere a persoanei la răspundere penală, ***în baza art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.***

3. Procurorul în Procuratura mun. Chișinău, Oficiul Ciocana, Diana Vatavu, a declarat apel, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpata să fie condamnată în baza art. 361 alin. (2) lit. b), 90 Cod penal la 5 ani închisoare, cu suspendarea condiționată a executării pedepsei pe un termen de 5 ani.

Apelanta a invocat că din aspectul factologic desprins din speță și probele administrate se atestă în acțiunile inculpatei existența elementelor componente de infracțiune prevăzute de art. 361 alin. (2) lit. b) Cod penal, ca confecționarea documentelor oficiale false, care acordă drepturi, săvârșite de mai multe persoane.

Astfel, martorul Șaragov N. a declarat că inculpatei i-a fost eliberat un certificat cu nr. 10 din 25.05.2016, semnat de ea și ștampilat cu următorul conținut, *Glavan Elena se confirmă că activează în cadrul DGS mun. Chișinău, în funcția de specialist (anchetator) al secției cercetări vizând forța de muncă și bugetul gospodăriilor casnice, cu începere de la 02.01.2014, conform ordinului nr. 07/p din 02.01.2014, și nu certificatul cu conținutul că Glavan E. a deținut funcție de specialist coordonator în cadrul Direcției Generale pentru Statistică a mun. Chișinău.*

Or, confecționarea constă în modificarea totală a documentelor, cât și introducerea în acte a unor informații falsificate, ce reprezintă contrafacerea documentelor oficiale. Prin prezentarea de către inculpată a datelor false persoanelor necunoscute, Glavan E. a și contribuit la alterarea adevărului în documentele oficiale. Însuși prezentarea de către inculpată a datelor vădit false întrunesc acțiunile de confecționare a documentelor oficiale false. Persoanele necunoscute nicidecum prin folosirea unor tehnici nu puteau modifica și introduce informații false în carnetul de muncă nr. XXXXXX și certificatul nr. 10 din 25.05.2016, dacă nu obțineau asemenea date false de la Glavan E.

Conform raportului de expertiză nr. 34/12/1-R-5956 din 20.11.2017, înscrisurile de tipar și impresiunea de ștampilă din Certificatul nr. 10 din 25.05.2010 eliberat lui Glavan E. din numele șefului Direcției Generale pentru statistică a mun. Chișinău, Șaragov N., au fost aplicate cu folosirea amprentelor computerizate multiplicative cu imprimantă Laser Jet Color. Impresiunea de ștampilă din Certificatul nr. 10 din 25.05.2016 eliberat lui Glavan E., din numele șefului Direcției Generale pentru statistică a mun. Chișinău, Șaragov N., nu a fost aplicată cu clișeu de ștampilă, ci prezintă o imagine copie a acestei impresiuni, aplicată cu folosirea aparatelor computerizate multiplicative cu imprimantă laser Jet Color, fapt ce exclude examinarea ei comparativă cu impresiunile de ștampilă rotundă nr. 2 a „Direcției Generale pentru statistică a mun. Chișinău”, prezentate în calitate de model pentru comparație. Semnătura din numele șefului Direcției Generale pentru statistică a mun. Chișinău, Șaragov N. din Certificatul nr. 10 din 25.05.2016, eliberat lui Glavan E. din numele șefului Direcției Generale pentru statistică a mun. Chișinău Șaragov N., a fost efectuată nu de Șaragov N., dar de altă persoană prin imitare după o semnătură autentică, respectiv toate înscrisurile menționate nu puteau fi efectuate

numai de către Glavan E., fiind implicați și persoane necunoscute care posedă cunoștințe în folosirea aparatelor computerizate pentru a obține rezultatul dorit.

Astfel, acțiunile inculpatei întrunesc elementele infracțiunii manifestate prin confecționarea documentelor oficiale false care acorda drepturi, săvârșite de mai multe persoane.

Glavan E., împreună cu alte persoane necunoscute, au confecționat certificatul nr. 10 din 25.05.2016 cu conținutul că Glavan E. activează în funcția publică de execuție, consilier clasa I în cadrul Direcției Generale pentru statistică a mun. Chișinău de specialist coordonator, aplicând semnătura din numele șefului Direcției Generale, Șaragov N. și amprenta ștampilei instituției menționate și carnetul de muncă nr. XXXXXX, indicând că numita a fost angajată în baza ordinului nr. 07/p din 02.01.2014, în calitate de specialist coordonator în Secția cercetări vizând forța de muncă și bugetul gospodăriilor din cadrul Direcției Generale pentru statistică a mun. Chișinău, ulterior deținând aceste acte, în scopul obținerii a unei pensii de funcționar public, s-a adresat cu cerere către Casa Teritorială de Asigurări Sociale Ciocana, amplasată pe str. Meșterul Manole 12a, mun. Chișinău, prezentând ca act justificativ actele menționate.

Din punct de vedere al laturii subiective, infracțiunea prevăzută de art. 361 Cod penal se caracterizează prin vinovăție sub forma de intenție directă. Or, inculpata a avut anume intenția de a confecționa, deține și folosi certificatul nr. 10 din 25.05.2016 cu conținutul că Glavan E. activează în funcția publică de execuție, consilier clasa I în cadrul Direcției Generale pentru statistică a mun. Chișinău de specialist coordonator, aplicând semnătura din numele șefului Direcției Generale Șaragov N. și amprenta ștampilei instituției menționate și carnetul de muncă nr. XXXXXX în scopul obținerii a unei pensii de funcționar public.

De asemenea, conform informației primite de „TehnoDesign&Ko” SRL carnetul de tip nou cu seria și nr. XXXXXX a fost primit de Pretura Ciocana bonul de consum nr. 123 la 16.04.1998 și nu eliberat inculpatei de Direcția Generală pentru statistică a mun. Chișinău.

Latura obiectivă a infracțiunii prevăzute de art. 361 Cod penal o reprezintă acțiunea de confecționare, deținere și folosire a documentelor oficiale false.

Totodată, instanța de fond nu s-a expus asupra cheltuielilor de judecată.

Astfel, conform art. 227 alin. (1), (2) pct. 5) Cod de procedură penală, cheltuieli judiciare sunt cheltuielile suportate potrivit legii pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal. Cheltuielile judiciare cuprind sumele cheltuite în legătură cu efectuarea acțiunilor procesuale în cauza penală.

Potrivit art. 229 alin. (1) Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare sunt suportate de condamnat sau sunt trecute în contul statului. Instanța de judecată poate obliga condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare.

Or, obligația inculpatului de a suporta cheltuielile judiciare este principală și integrală, întrucât săvârșirea unei infracțiuni atrage în mod inevitabil desfășurarea urmăririi penale și a judecării cauzei, pentru a i se aplica pedeapsa infractorului, obligația de a suporta cheltuielile judiciare îi revine în principal acestuia, chiar dacă partea vătămată și partea civilă au determinat, prin cererile lor, producerea unor cheltuieli. Această obligație este integrală, incluzând toate cheltuielile necesare pentru pronunțarea unei hotărâri de condamnare de către prima instanță.

3.1. A declarat apel și inculpata, solicitând repunerea în termen a apelului, casarea *parțială* a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie achitată.

Apelanta a indicat că organul de urmărire penală și instanța de fond nu au demonstrat că ea a transmis certificatul, ce se dovedește prin recipisa eliberată de CTAD Ciocana și alte probe care nu au fost supuse cercetării judecătorești în ședința de judecată.

4. Potrivit deciziei Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 22 septembrie 2020, ambele apeluri au fost respinse ca nefondate.

Instanța de apel a reținut că apelul inculpatei este depus în termen.

Astfel, *instanța de fond corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept* și just a ajuns la concluzia că inculpata a săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 361 alin. (1) Cod penal.

Latura obiectivă a infracțiunii prevăzută la art. 361 Cod penal se realizează prin săvârșirea unor *acțiuni de confecționare*, deținere, vânzare sau folosire a documentelor oficiale false care acordă drepturi sau eliberează de obligații.

Iar, documentul oficial, ca obiect material al infracțiunii pot fi doar acele documente care acordă drepturi sau eliberează de obligații. Or, carnetul de muncă nr. XXXXXX și a certificatul nr. 10 din 25.05.2016 sunt documente care au fost prezentate de inculpată în original la CTAS Ciocana, unde a depus cerere de stabilire a pensiei de funcționar public.

Prin *confecționare*, în sensul art. 361 Cod penal, se înțelege crearea sau denaturarea conținutul documentelor oficiale care acordă drepturi sau eliberează de obligații.

Prin folosire, se înțelege prezentarea sau aplicarea documentelor oficiale false care acordă drepturi sau eliberează de obligații.

Componenta infracțiunii este formală și se consumă din momentul săvârșirii tuturor sau cel puțin a unei acțiuni indicate în dispoziția art. 361 alin. (1) Cod penal.

Latura subiectivă a infracțiunii se manifestă prin vinovăție intenționată, intenție directă, deoarece făptuitorul înțelege că *confecționează*, deține, vinde sau folosește documente oficiale false care acordă drepturi sau eliberează de obligații.

Or, *s-a constatat cu certitudine prezența semnelor calificative ale confecționării și deținerii documentelor oficiale false*, care acordă drepturi în acțiunile inculpatei.

Astfel, instanța de fond corect a dedus comiterea de către inculpată a infracțiunii prevăzute de art. 361 alin. (1) Cod penal, ca *deținerea și folosirea* documentelor oficiale false, care acordă drepturi,

În același timp, *este nefondat capătul de acuzare prin care inculpata se învinuiește de confecționarea actelor cu date false* prezentate de aceasta la CTAS Ciocana. Cu toate că originalul certificatului cu date false care este obiectul material confecționat sau realizat a fost anexat la dosar, în cadrul cercetării judecătorești nu s-au cercetat acțiunile inculpatei de confecționare a documentelor or, lipsește obiectul material sau imaterial al infracțiunii de confecționare care îl constituie materia primă, materialele sau alte entități preexistente din care se confecționează falsurile deținute de inculpat. Prin urmare, corect a fost constatată și lipsa obiectului material.

Drept urmare, învinuirea înaintată inculpatei admite o interpretare extensivă defavorabilă, ce ar permite aplicarea art. 361 Cod penal la ipoteze pe care legislatorul nu le are în vedere în caz de modificare a conținutului documentelor autentice și introducerea în documente a mențiunilor false, aceste ipoteze nu se încorporează în noțiunea de confecționare a documentelor oficiale false, or, certificatul și carnetul de muncă cu numerele și datele respective corespund realității, doar datele incluse în aceste acte cu privire la funcția deținută, sunt false.

La fel, cauza penală a fost pornită în privința inculpatei în baza art. 361 alin. (2) lit. b) Cod penal, fiindu-i încriminată săvârșirea faptei „în urma înțelegerii prealabile cu persoane necunoscute”, însă materialele cauzei nu au fost disjuse în privința persoanelor necunoscute, nefiind efectuate, în sensul dat, careva acțiuni de urmărire penală, astfel că prima instanță corect a dedus comiterea infracțiunii prevăzute de art. 361 alin. (1) Cod penal și nu cea prevăzută de art. 361 alin. (2) lit. b) Cod penal.

Acțiunile inculpatei întrunesc elementele infracțiunii în baza cărora aceasta a fost condamnată, fiind *administrate probe* pertinente și concludente care, în ansamblu, din punct de vedere al coroborării lor, *dovedesc cu certitudine vinovăția inculpatei în săvârșirea infracțiunii imputate*.

Astfel, în scopul demonstrării vinovăției inculpatei *au fost acumulate și cercetate suficiente probe*, cercetate în modul prevăzut de lege, *ce confirmă cu certitudine vinovăția inculpatei, conform calificării stabilite de către acuzare*, de aceea sentința urmează a fi menținută, cu *respingerea apelului acuzării*.

Deci, instanța de fond corect a constatat că *în acțiunile inculpatei sunt prezente toate elementele infracțiunii prevăzute de art. 361 alin. (1) Cod penal*, inclusiv latura obiectivă.

Totodată, infracțiunea prevăzută la art. 361 alin. (1) Cod penal se atribuie la categoria infracțiunilor ușoare, prin urmare termenul de atragere la răspundere penală a inculpatei a expirat în luna iunie 2018, iar *instanța de fond corect a încetat procesul penal* în baza acestui articol în legătură cu expirarea termenului de atragere la răspundere penală.

De asemenea este corectă și soluția instanței de fond în partea cheltuielilor judiciare, fiind neîntemeiată solicitarea acuzării cu privire la încasarea cheltuielilor judiciare suportate pentru efectuarea raportului de expertiză nr. 34/12/1-R-5956 din 20.11.2017 în suma de 3920 lei.

5. Procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Vitalie Călugăreanu, a declarat recurs ordinar, în care solicită casarea deciziei menționate și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Recurentul a invocat că prin probele administrate, examinate în instanțele de fond și de apel, a fost stabilit că inculpata a acționat de comun acord cu alte persoane pentru a confecționa carnetul de muncă, în care a indicat că a fost angajată în calitate de specialist coordonator în Secția cercetări vizând forța de muncă și bugetul gospodăriilor din cadrul Direcției Generale pentru statistică a mun. Chișinău și certificatul nr. 10, prin care se confirmă că activează în funcția publică de execuție, consilier clasa I din cadrul Direcției Generale pentru statistică a mun. Chișinău, aplicând semnătura din numele șefului direcției, Șaragov N. și amprenta ștampilei instituției menționate.

Or, justificarea încadrării acțiunilor de comiterea infracțiunii „de două sau mai multe persoane” se confirmă prin declarațiile martorului Șaragov N., că inculpatei i-a fost eliberat certificatul nr. 10 din 25.05.2016, semnat de ea și șampilat cu conținutul că Glavan E. se confirmă că activează în cadrul DGS mun. Chișinău, în funcția de specialist (anchetator) al Secției cercetări vizând forța de muncă și bugetul gospodăriilor casnice, cu începere de la 02.01.2014, conform ordinului nr. 07/p din 02.01.2014, dar nicidecum certificatul cu conținutul că Glavan E. a deținut funcție de specialist coordonator în cadrul Direcției Generale pentru Statistică a mun. Chișinău.

Conform raportului de expertiză nr. 34/12/1-R-5956 din 20.11.2017, inscripțiile de tipar și impresiunea de șampilă din Certificatul nr. 10 din 25.05.2016, eliberat lui Glavan E. din numele șefului Direcției Generale pentru statistică a mun. Chișinău, Șaragov N., au fost aplicate cu folosirea amprentelor computerizate multiplicative cu imprimantă Laser Jet Color. Impresiunea de șampilă din Certificatul nr. 10 din 25.05.2016 eliberat lui Glavan E. din numele șefului Direcției Generale pentru statistică a mun. Chișinău, Șaragov N., nu a fost aplicată cu clișeu de șampilă, ci prezintă o imagine copie a acestei impresiuni, aplicată cu folosirea aparatelor computerizate multiplicative cu imprimantă laser Jet Color, fapt ce exclude examinarea ei comparativă cu impresiunile de șampilă rotundă nr. 2 „Direcției Generale pentru statistică a mun. Chișinău”, prezentate în calitate de model pentru comparație. Semnătura din numele șefului Direcției Generale pentru statistică a mun. Chișinău, Șaragov N., din Certificatul nr. 10 din 25.05.2016, eliberat lui Glavan E., din numele șefului Direcției Generale pentru statistică a mun. Chișinău, Șaragov N., a fost efectuată nu de Șaragov N., dar de altă persoană prin imitare după o semnătură autentică, respectiv toate înscrisurile menționate nu puteau fi efectuate numai de către Glavan E., fiind implicate și persoane necunoscute care posedă cunoștințe în folosirea aparatelor computerizate, pentru a obține rezultatul dorit.

Totodată, obiectul juridic special al infracțiunii îl constituie relațiile sociale cu privire la circulația legală a documentelor oficiale, care acordă drepturi sau eliberează de obligații, precum și a imprimatelor, ștampilelor sau a sigiliilor aparținând unor întreprinderi, instituții sau organizații, apărute împotriva confecționării, deținerii, vânzării sau folosirii unor asemenea entități.

Obiectul material al faptei infracționale îl reprezintă documentele oficiale false, care acordă drepturi sau eliberează de obligații ori imprimatele, ștampilele sau sigiliile false aparținând unor întreprinderi, instituții sau organizații.

Latura obiectivă a infracțiunii constă în fapta prejudiciabilă care se concretizează în acțiunea de confecționare, deținere, vânzare sau folosire a documentelor oficiale false, care acordă drepturi sau eliberează de obligații, ori de confecționare sau vânzare a imprimatelor, ștampilelor sau sigiliilor false aparținând unor întreprinderi, instituții sau organizații, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare.

Latura subiectivă a infracțiunii se caracterizează prin intenție directă. Infracțiunea prevăzută de art. 361 Cod penal este o infracțiune formală și se consideră consumată din momentul confecționării, deținerii, vânzării sau folosirii documentelor oficiale false, care acordă drepturi sau eliberează de obligații, ori al

confecționării sau vânzării imprimatelor, ștampilelor sau a sigiliilor false ale unor întreprinderi, instituții sau organizații, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare.

Din punct de vedere al laturii subiective, inculpata a avut anume intenția de a confecționa, deține și folosi certificatul nr.10 din 25.05.2016 cu conținutul că Glavan E. activează în funcția publică de execuție, consilier clasa I în cadrul Direcției Generale pentru statistică a mun. Chișinău, de specialist coordonator, aplicând semnătura din numele șefului Direcției Generale, Șaragov N., și amprenta ștampilei instituției menționate și carnetul de muncă nr. XXXXXX în scopul obținerii a unei pensii de funcționar public.

Totodată, potrivit informației primite de „TehnoDesign&Ko” SRL, carnetul de tip nou cu seria și număr XXXXXX a fost primit de Pretura Ciocana, bon de consum nr. 123 la 16.04.1998 și nicidecum eliberat lui Glavan E. sau eliberat Direcției Generale pentru statistică a mun. Chișinău.

Deci, instanța de apel urma să nu rețină argumentele primei instanțe, deoarece în cazul inculpatei, pentru a deține carnetul de muncă și certificatul indicat în învinuire, este imposibil ca să nu cunoști la cine a fost dată comandă pentru a-i fi perfectat astfel de acte, cu atât mai mult că a avut cunoștințe de cauză că prin metoda în care au fost obținute actele menționate pe numele lui Glavan E., sunt niște căi ilegale.

În același timp, este întemeiată învinuirea privind săvârșirea infracțiunii de către două persoane sau mai multe, deoarece pe tot parcursul examinării cauzei, acuzarea a prezentat probe concludente, care au demonstrat faptul că confecționarea, deținerea și folosirea documentelor oficiale false au fost săvârșite de două sau mai multe persoane, deoarece Glavan E. nu are aptitudini de confecționare a unor astfel de acte false și că s-a adresat la persoane terțe după ajutor pentru a-i falsifica actele menționate, cu atât mai mult că semnătura din certificatul nr. 10 nu-i aparține, din ce rezultă că, la indicația sau la rugămintea ei, persoanele necunoscute au falsificat și semnat actele din învinuire, pe care inculpata ulterior le-a folosit, cunoscând cu certitudine că sunt false.

Astfel, este nefondată concluzia instanțelor de fond și de apel că infracțiunea de fals a fost comisă de o singură persoană, deoarece potrivit raportului de expertiză grafoscopică, semnătura din numele lui Șaragov N. nu a fost efectuată de aceasta și nici de Glavan E. Prin urmare, a mai existat cel puțin încă o persoană care a fost autorul acestei semnături false, deci infracțiunea a fost comisă de două persoane, una dintre care nu a fost posibil de stabilit în cadrul urmăririi penale.

Pe lângă aceasta, infracțiunea a fost săvârșită cu intenție directă, deoarece inculpata, cunoscând caracterul fals al documentului, a prevăzut rezultatul faptei și a urmărit producerea acestuia, prin prezentarea acestuia organelor abilitate.

Astfel, probele prezentate în sprijinul învinuirii dovedesc vinovăția inculpatei, iar temei pentru a pune la îndoială veridicitatea acestor probe nu s-a constatat, acestea fiind obținute cu respectarea normelor de procedură penală și, în ansamblu, coroborează între ele, confirmând pe deplin vinovăția acesteia în săvârșirea infracțiunii imputate.

Mai mult, instanța de apel, respingând apelul acuzării, nu a oferit careva motive ce ar sta la baza concluziei sale și nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor

invocate în apelul declarat, cu toate că instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra lor, iar nepronunțarea asupra acestora echivalează cu nerezolvarea fondului apelului.

Prin urmare, instanța de apel nu a clarificat circumstanțele relevante pentru prezenta cauză și a adoptat o soluție neargumentată la modul cuvenit.

În drept, recursul este întemeiat pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 12) Cod de procedură penală – instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, faptei săvârșite i s-a dat o încadrare greșită.

5.1. A declarat recurs ordinar și avocatul Dumitru Marinescu, în care solicită casarea acestei decizii și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Recurentul a indicat că nu este demonstrat că acțiunile inculpatei întrunesc latura obiectivă și, prin urmare, infracțiunea prevăzută la art. 361 alin. (2) lit. b) Cod penal, deoarece raportul de expertiză indică clar că aceasta nu a semnat și nu falsificat carnetul de muncă.

Potrivit art. 8 alin (3) Cod de procedură penală, concluziile despre vinovăția persoanei de săvârșirea infracțiunii nu pot fi întemeiate pe presupuneri. Toate dubiile în probarea învinuirii care nu pot fi înlăturate, în condițiile prezentului cod, se interpretează în favoarea bănuitului, învinuitului, inculpatului.

Or, instanța de apel, prin recunoașterea vinovăției inculpatei în lipsa unor probe în acesta sens, a admis o eroare gravă de fapt.

În drept, recursul este întemeiat pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

6. Judecând recursurile ordinare pe baza materialului din dosarul cauzei și argumentelor invocate, Colegiul penal lărgit concluzionează că acestea urmează a fi admise, din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii pronunțate, acesta este expus neclar, când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Instanța de recurs verifică doar dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Sub acest aspect se atestă că instanța de fond și cea de apel au comis următoarele erori de drept.

În primul rând, potrivit art. 384 alin. (3) Cod de procedură penală, sentința instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată. Conform art. 101 alin. (1) Cod de procedură penală, fiecare probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor. Potrivit art. 385 alin. (1) pct. 1) - 4), 14) Cod de procedură penală, la adoptarea sentinței, instanța de judecată soluționează chestiunile dacă a avut loc fapta de săvârșirea căreia este învinuit inculpatul, dacă această faptă a fost săvârșită de inculpat, dacă fapta întrunește

elementele infracțiunii și de care anume lege penală este prevăzută ea, dacă inculpatul este vinovat de săvârșirea acestei infracțiuni, cine și în ce proporție trebuie obligat să plătească cheltuielile judiciare. Conform art. 325 alin. (1) Cod de procedură penală, judecarea cauzei se efectuează în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu. Conform art. 60 alin. (1) Cod penal, persoana se liberează de răspundere penală dacă din ziua **săvârșirii infracțiunii** a expirat termenul de prescripție. Potrivit art. 8 alin. (1) Cod de procedură penală, persoana acuzată de săvârșirea unei infracțiuni este prezumată nevinovată atâta timp cât vinovăția sa nu-i va fi dovedită și constatată printr-o **hotărâre judecătorească de condamnare definitivă**. Potrivit art. 389 alin. (1), (4) pct. 3), (6) Cod de procedură penală, **sentința de condamnare se adoptă numai în condiția în care, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată** prin ansamblul de probe cercetate de instanța de judecată. **Sentința de condamnare se adoptă cu liberarea de pedeapsă în cazul expirării termenului de prescripție**. La adoptarea sentinței **de condamnare cu liberarea de pedeapsă**, instanța argumentează în baza căror temeiuri, prevăzute de Codul penal, adoptă sentința dată. Potrivit art. 394 alin. (1) pct. 1), 2), 4) Cod de procedură penală, partea descriptivă a sentinței de condamnare trebuie să cuprindă descrierea faptei criminale, considerată ca fiind dovedită, probele pe care se întemeiază concluziile instanței de judecată și motivele pentru care instanța a respins alte probe, în cazul când o parte a acuzației este considerată neîntemeiată – temeiurile pentru aceasta. În corespundere cu art. 395 alin. (1) pct. 2) și 3) Cod de procedură penală, în dispozitivul sentinței de condamnare trebuie să fie arătate **constatarea că inculpatul este vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de legea penală**, categoria și mărimea pedepsei aplicate inculpatului. În caz dacă instanța îl găsește pe inculpat vinovat, **dar îl liberează de pedeapsă** pe baza prevederilor respective ale Codului penal, ea este datoare să menționeze aceasta în dispozitivul sentinței. Conform art. 229 alin. (1) - (3) Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare sunt suportate de condamnat sau sunt trecute în contul statului. Instanța de judecată poate obliga condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare. Instanța poate elibera de plata cheltuielilor judiciare, total sau parțial, condamnatul dacă plata cheltuielilor judiciare poate influența substanțial asupra situației materiale a persoanelor care se află la întreținerea lui.

Conform jurisprudenței naționale, sentința trebuie să corespundă atât după formă, cât și după conținut cerințelor art. 384-397 Cod de procedură penală. Sentința se expune în mod consecvent, astfel ca noua situație să decurgă din cea anterioară și să aibă legătură logică cu ea, excluzându-se folosirea formulărilor inexacte. (*Hotărârea Plenului CSJ nr. 22 din 12.12.2005 privind sentința judecătorească, pct. 3.*)

În pofida acestor prescripții legale, potrivit dispozitivului și descriptivului sentinței, instanța de fond (*pct. 1., 2. din decizie*):

a) nu a apreciat fiecare probă separat, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor, inclusiv în raport cu circumstanțele concrete de fapt și drept invocate în rechizitoriu, neindicând motivele pentru care ar fi admis unele probe și respins alte dovezi, în special probele aduse în sprijinul acuzației (*art. 101, 394 alin. (1) pct.1) - 4) CPP, pct. 3. și 5. din decizie*).

Mai mult, concluziile sumare, neclare și divergente că: „*este nefondat capătul de acuzare prin care inculpata se învinuiește de confecționarea actelor cu date false prezentate de aceasta la CTAS Ciocana, cu toate că prezența originalului certificatului cu date false care este obiectul material confecționat sau realizat a fost anexat la dosar, din motiv că în cadrul cercetării judecătorești nu s-au cercetat acțiunile inculpatei de confecționare a documentelor, precum și nu s-au cercetat acțiunile altor complici..., în caz de modificare a conținutului documentelor autentice și introducerea în documente a mențiunilor false, aceste ipoteze nu se încorporează în noțiunea de confecționare a documentelor oficiale false, deoarece certificatul și carnetul de muncă cu numerele și datele respective corespund realității, doar datele incluse în aceste acte cu privire la funcția deținută, sunt false*”, nu corespund exigențelor prevăzute în art. 101 Cod de procedură penală, privind evaluarea și aprecierea probelor administrate în cadrul cauzei penale;

b) nu s-a expus în genere asupra calificativului din art. 361 alin. (2) lit. b) Cod penal – *aceleași acțiuni săvârșite de mai multe persoane*, incriminat inculpatei prin rechizitoriu (art. 325 alin. (1), 385 alin. (1) pct.1)- 4) CPP);

c) nu a respectat procedura de aplicare a prescripției tragerii la răspundere penală a persoanei inculpate, enunțată supra (art. 389 alin. (4) pct. 3) CPP).

Ori, descriind fapta criminală, considerată ca fiind dovedită în descriptiv și indicând că: „*potrivit art. 75 alin. (1) Cod penal, persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă...*” – situație în care se adoptă o sentință de condamnare cu liberarea de pedeapsă în cazul prescripției, dar, contrazicându-se în dispozitiv liberând inculpata în genere de răspundere penală, specificând în descriptiv că: „*urmează a fi încetat procesul penal, cu liberarea acesteia de răspundere penală din motivul expirării termenului de tragere a persoanei la răspundere penală, în baza art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală...*”, este absolut neclar ce fel de sentință a pronunțat instanța – de condamnare sau de încetare a procesului penal, pe motive de reabilitare sau nereabilitare, în descriptivul și dispozitivul hotărârii adoptate fiind prezente elementele celor două categorii de hotărâri judiciare, care prin esența lor se exclud reciproc;

d) nu a soluționat în genere, sub nicio formă, chestiunea cine și în ce proporție trebuie obligat să plătească cheltuielile judiciare (art. 385 alin. (1) pct.14), 229 CPP).

Astfel, prima instanță nu a judecat fondul cauzei în conformitate cu rigorile prevăzute de lege și a adoptat o hotărâre care nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazicând dispozitivul hotărârii pronunțate, acesta fiind expus neclar.

În al doilea rând, potrivit art. 414 alin. (1), (5) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel. În corespundere cu art. 419 Cod de procedură penală, rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, care se aplică în mod corespunzător. Conform art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus la respingerea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Potrivit jurisprudenței naționale, chestiunile de fapt asupra cărora trebuie să se pronunțe instanța de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată a fost săvârșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări, Chestiunile de drept pe care urmează să le soluționeze instanța de apel sunt: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă normele de drept procesual și penal au fost corect aplicate. În cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate, hotărârea instanței de fond urmează a fi desființată, cu rejudecarea cauzei (*Hotărârea Plenului CSJ a RM din 12.12.2005, nr.22 Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel*).

Însă, instanța de apel, nu a respectat prescripțiile de drept nominalizate, deoarece, conform descriptivului deciziei atacate (*pct. 4. din decizie*):

a) nu a reacționat în modul prevăzut de lege asupra erorilor de drept comise de instanța de fond, nominalizate supra, repetându-le întocmai, indicând că: **„instanța de fond corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept și just a ajuns la concluzia..., instanța de fond corect a încetat procesul penal în baza...”**, nu a desființat sentința și nu a rejudecat cauza potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, menținând o sentință neîntemeiată legal;

b) a concluzionat absolut neclar, sumar și divergent că: **„latura obiectivă a infracțiunii prevăzută la art. 361 Cod penal se realizează prin săvârșirea unor acțiuni de confecționare, deținere, vânzare sau folosire a documentelor oficiale false..., prin confecționare, în sensul art. 361 Cod penal, se înțelege crearea sau denaturarea conținutului documentelor oficiale care acordă drepturi sau eliberează de obligații..., făptuitorul înțelege că confecționează, deține..., s-a constatat cu certitudinea prezența semnelor calificative ale confecționării și deținerii documentelor oficiale false, care acordă drepturi în acțiunile inculpatei..., instanța de fond corect a dedus comiterea de către inculpată a infracțiunii prevăzute de art. 361 alin. (1) Cod penal, ca deținerea și folosirea documentelor oficiale false, care acordă drepturi..., este nefondat capătul de acuzare prin care inculpata se învinuiește de confecționarea actelor cu date false..., fiind administrate probe pertinente și concludente care dovedesc cu certitudine vinovăția inculpatei în săvârșirea infracțiunii imputate..., în scopul demonstrării vinovăției inculpatei au fost acumulate și cercetate suficiente probe, cercetate în modul prevăzut de lege, ce confirmă cu certitudine vinovăția inculpatei, conform calificării stabilite de către acuzare..., instanța de fond corect a constatat că în acțiunile inculpatei sunt prezente toate elementele infracțiunii prevăzute de art. 361 alin. (1) Cod penal...”**;

c) nu a apreciat fiecare probă separat, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor, inclusiv în raport cu circumstanțele concrete de fapt și drept invocate în rechizitoriu, neindicând motivele pentru care ar fi admis unele probe și respins alte dovezi, în special probele aduse în sprijinul acuzării (*pct. 3. și 5. din decizie*);

d) nu a soluționat chestiunea cheltuielilor judiciare în conformitate cu prevederile art. 229 Cod de procedură penală;

e) nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apelul acuzării și repetate în recursul ordinar respectiv, inclusiv asupra celor reproduse la pct. 3. și 5. din prezenta decizie.

Împrejurările expuse atestă în mod lucid că instanțele de fond și de apel nu au judecat cauza penală în condițiile legii, deoarece au adoptat hotărâri care nu cuprind motive legale pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazicând dispozitivul hotărârii pronunțate, acesta fiind expus neclar, și că recursurile ordinare sunt întemeiate.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs casează total hotărârea, și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Dat fiind că încălcările normelor procedurale specificate, comise de către instanțele de fond și de apel, constituie erori de drept prevăzute în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, se impune soluția admiterii recursurilor ordinare, casării totale a deciziei contestate, și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să țină cont de împrejurările expuse, să înlăture erorile menționate, să judece cauza în strictă conformitate cu legea, și să adopte o hotărâre legală și întemeiată.

7. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul Penal lărgit

d e c i d e:

Admite recursurile ordinare declarate de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Vitalie Călugăreanu și de avocatul Dumitru Marinescu, casează total decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 22 septembrie 2020, în privința inculpatei Glavan Elena XXXXX, și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată, fiind pronunțată integral la 19 martie 2021.

Președinte

Iurie Diaconu

Judecători

Liliana Catan

Ion Guzun

Nadejda Toma

Victor Boico